

Asia: VN/15881/2025

Luonnos valtioneuvoston päätökseksi talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista ja sen SOVA-lain mukainen ympäristöselostus

Lausunnonantajan lausunto

1. Palaute valtioneuvoston päätösluonnoksesta

Voitte kirjoittaa palautteenne alla olevaan tekstikenttään.

Työ- ja elinkeinoministeriön laatimassa luonnoksessa valtioneuvoston päätökseksi on esitetty neljän Suomen talousvyöhykkeellä sijaitsevan alueen osoittamista tuulienergian hyödyntämistä koskevaan käyttöön. Neljästä alueesta kaksi sijaitsee Selkämerellä: Selkämeri länsi (211 km²) ja Selkämeri itä (202 km²). Kaksi aluetta sijaitsee Perämerellä: Perämeri etelä (284 km²) ja Perämeri pohjoinen (224 km²).

Luonnoksessa valtioneuvoston päätökseksi on esitetty kunkin alueen käytölle seuraavia ehtoja: Aluetta voidaan käyttää tuulivoiman tuotantoon ja myös sähkön jatkotuotantoon (esim. vetylaitos), alueen käytön tehokkuuden on oltava vähintään 5 MW asennettua merituulivoimakapasiteettia/km² ja aluetta saa hyödyntää 35 vuotta. Lisäksi ehtona on, että jos hanke liitetään Suomen kantaverkkoon, kantaverkkoon voidaan liittää korkeintaan 1,3 gigawattia kapasiteettia.

Satakuntaliitto pitää hyvänä menettelynä, että työ- ja elinkeinoministeriön laatima luonnos valtioneuvoston päätökseksi, perustelut ja kuvaus päätösluonnoksen valmistelusta on liitetty lausuntoaineistoon mukaan ja luonnoksesta on myös mahdollisuus antaa lausunto. Satakuntaliiton näkemyksen mukaan aineistossa olisi ollut hyvä olla mukana myös tekstissä mainittu sopivien talousvyöhykkeen merituulivoima-alueiden määrittämiseksi tilattu Suomen ympäristökeskuksen selvitys mahdollisista alueista. Päätösluonnoksen valmistelua kuvaavaa osiota tulee täydentää Suomen ympäristökeskuksen laatiman selvityksen lähtökohtien, lähtöaineistojen ja muiden merituulivoima-alueiden valintaan johtaneen suunnitteluperiaatteiden kuvauksella tai liittämällä selvitys päätösaineistoon.

Satakuntaliitto pitää hyvänä, että luonnoksessa on lähtökohdaksi otettu merialueen tehokas käyttö ja päätösesityksessä on tehokkuutta koskevia ehtoja. Luonnoksessa esitettyjen merituulivoima-alueiden pinta-alat ovat kuitenkin melko suppeita. Ympäristöselostuksessa käy ilmi, että alueilta on hyvin vähän tutkittua tietoa, joten on mahdollista, että suunnittelun edetessä kertyvän tiedon mukaan alue ei olekaan kokonaisuudessaan hyödynnettävissä. Merituulivoima-alueita tulee laajentaa ja ottaa huomioon ns. suunnitteluvara.

2. Palaute ympäristöselostuksesta

2.1. Mitä haluatte lausua ympäristöarvioinnin toteuttamisesta ja arvioinnin tuloksina olevista vaikutuksista (ympäristöselostuksen luvut 1–5 ja 7)?

Satakuntaliitto on aiemmissa lausunnoissaan nostanut esille, että Suomen merialuesuunnitelma 2030 ja aluevesillä voimassa olevat maakuntakaavat on otettava huomioon tarkasteltaessa päätösluonnoksen suhdetta muihin suunnitelmiin ja ohjelmiin. Ympäristöselostuksen kohdassa 2.4 on mainittu merialuesuunnittelu ainoana aluesuunnittelun työkaluna talousvyöhykkeellä. Arvioitavana olevan suunnitelman suhdetta Suomen merialuesuunnitelman 2030 tavoitteisiin tulee jatkossa täsmentää ja täydentää. Erityisesti tulee arvioida mitä vaikutuksia Selkämeri länsi -nimisellä merituulivoima-alueella on merialuesuunnitelmassa alueen kaakkoispuolelle osoitetulle merituulivoima-alueelle. Kohtaa 2.4 tulee täydentää myös aluevesillä voimassa olevien maakuntakaavojen tavoitteilla ja arvioida niiden suhdetta suunnitelmaan.

Päätösluonnoksen todennäköisesti merkittävien vaikutusten arvioinnissa on todettu huomattavia tietopuutteita, jotka vaikeuttavat vaikutusten arvioinnin toteuttamista ja aiheuttavat merkittäviä epävarmuustekijöitä hankkeiden toteuttamiselle. Merituulivoimahankkeiden suunnittelun yhteydessä on kertynyt melko laajasti tietoa merituulivoiman merkittävistä vaikutuksista vedenalaiselle luonnolle, kalastolle, nisäkkäille, linnustolle, meren tilalle, ekosysteemeille, ilmastolle, meriveden kerroksille, merenpohjalle, muille elinkeinoille, merenkululle, virkistykselle, turvallisuudelle jne. Kertynyttä tietoa tulee hyödyntää osana merituulivoima-alueiden suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointia. Lisäksi tietopuutteiden korjaamiseksi tulee käynnistää tutkimushankkeita koko Pohjanlahden alueella. Erityisesti tutkimuksia tulee kohdentaa ekosysteemitason tutkimuksiin yhteisvaikutusten ja kumulatiiviset vaikutusten selvittämiseksi. Vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös merikaapelit sekä sähkön jatkojalostuksen (esim. vetylaitos) tarvitsemat rakennelmat.

2.2. Mitä haluatte lausua ehdotuksista ympäristövaikutusten lieventämiseksi tai vaikutusten seuraamiseksi ja hallitsemiseksi (ympäristöselostuksen luvut 6 ja 8)?

Satakuntaliiton näkemyksen mukaan tutkimus ja seuranta edellyttävät välittömästi huomattavaa resurssointia, jotta ympäristön nykytilasta ja ekologisista prosesseista sekä eri käyttömuotojen yhteensovittamisesta saadaan sellaista tietoa, jota yksittäisten YVA-selvitysten yhteydessä ei pystytä selvittämään. Valtion on otettava vastuu myös tiettyjen selvitysten laatimisesta. Etenkin mallinnusten luotettavuuden varmistamisessa on edistytävä. Lisäksi tarvitaan ekosysteemitason tutkimusta esimerkiksi silakkakantojen ja vaelluskalojen ekologiasta ja merituulivoiman rakentamisen vaikutuksista populaatioihin. Tutkimuksen tulee ulottua rakentamiseen varattuja

alueita laajemmille alueille. Vaikutukset myös laajalla alueella liikkuviin ja vaeltaviin lajeihin tulee tunnistaa ja edelleen arvioida mahdollisten muutosten vaikutukset koko ekosysteemiin. Erityisen tärkeää on ennakoida yhteisvaikutukset ja kumulatiiviset vaikutukset. Pahimmillaan merituulivoimalla voi (yhdessä muiden toimintojen kanssa) olla vakavia seurauksia meriekosysteemille.

3. Muu palaute

Voitte kirjoittaa palautteenne alla olevaan tekstikenttään.

-

Roslöf Susanna
Satakuntaliitto